

wcześniejszej różnicy zdań), autor przeprowadza szczegółową analizę kolejnych sekwencji tekstu. Określa jego pierwotny sens oraz szereg dalszych znaczeń, które można mu przypisać. Szczegółowa egzegeza i porównanie licznych możliwych interpretacji pozwala lepiej zrozumieć myśl Apostoła Narodów. R. Kieffer uważa, że omawiany przez niego tekst stanowi pierwszy wykład nauki pawłowej o usprawiedliwieniu i wierze. Zarówno Żydzi jak i poganie osiągają zbawienie przez wiarę w Chrystusa, a nie przez wypełnienie Prawa czy uczynków, które mogłyby przynieść im usprawiedliwienie. Dlatego chrześcijanie pochodzenia żydowskiego nie powinni skłaniać chrześcijan pochodzenia pogańskiego do zachowywania przepisów Starego Testamentu. Śmierć Chrystusa na krzyżu w sposób ostateczny pozbawiła wartości Prawo i uczynki mające zapewnić usprawiedliwienie — to Prawo, które jednocześnie było podstawowym czynnikiem dzielącym ludzkość na Żydów i pogan. W Kościele ten podział nie może być kontynuowany.

W trzecim rozdziale autor porównuje Ga 2, 14b—21 z innymi tekstami Nowego Testamentu mówiącymi o usprawiedliwieniu przez wiarę. Teksty te dzieli na autentyczne listy pawłowe, do których zalicza prócz Ga 1—2 Kor, Rz i Flp oraz na dziedzictwo pawłowe (Kol, Ef, listy pasterskie, Jk, Hbr i Dz). Szczególnie wiele miejsca poświęca tekstem z Listu do Rzymian, paralelnym do Ga, które posłużyły Lutrowi do uzasadnienia jego teorii o usprawiedliwieniu poprzez wiarę, a nie ze względu na uczynki.

Książka profesora protestanckiego wydziału teologicznego, w której omawia on jeden z tekstów podstawowych dla luteranckiej nauki o usprawiedliwieniu i śledzi późniejszy rozwój sformułowań św. Pawła i jego uczniów dotyczących usprawiedliwienia z wiary, ma również duże znaczenie ekumeniczne. W dzisiejszym świecie trzeba na nowo rozważyć biblijne podstawy naszej wiary. Przez lepsze zrozumienie nauki Pisma Świętego łatwiej jest przezwyciężyć różnice międzywyznaniowe. Można dyskutować na temat szczegółowych zagadnień i poglądów autora na takie zagadnienie jak datacja poszczególnych pism Nowego Testamentu (por. zwłaszcza s. 153—4, gdzie 2 P potraktowany jest jako apokryf z II wieku, w którym święci Piotr i Paweł są pogodzeni w sztuczny sposób) niemniej trzeba przyznać, że każda praca, w której poważnie rozważa się naukę Nowego Testamentu o sprawach podstawowych dla naszej wiary, przyczynia się do lepszego zrozumienia Bożego Objawienia i dobrze służy sprawie zjednoczenia chrześcijan.

Rzym

O. TOMASZ MARIA DĄBEK OSB

LOUIS MONLOUBOU, *Saint Paul et la prière. Prière et évangélisation*, Paris 1982, ss. 137 (Lectio divina 110).

Louis Monloubou jest profesorem Pisma Świętego w Instytucie Katolickim w Tuluzie. W serii „Lectio divina” prezentuje czwartą swoją pracę. (Poprzednie: nr 73, *Un prêtre devient prophète, Ezechiel*, Paris 1972, tłum. hiszpańskie — Madryd 1973; nr 89, *La prière selon Saint Luc*, Paris 1976, tłum. włoskie — Bologna 1979; nr 101, *L'imaginaire des psalmistes. Psaumes et symboles*, Paris 1980. Prócz tego w ramach serii „Lire la Bible” w wydawnictwie Cerf opublikował pracę *Prophète, qui es-tu?*, Paris 1968, tłum. hiszpańskie — Madryd 1971).

Zagadnienie opracowane przez L. Monloubou należy do szczególnie interesujących. Dla współczesnego czytelnika św. Paweł to przede wszystkim człowiek czynu, niestrudzony Apostoł Narodów, przemierzający tysiące kilometrów, by głosić Chrystusa. Nie można jednak zapominać, że cała ta

aktywność wypływa z modlitewnej kontemplacji — rozważania misterium Chrystusa. Z kolei zdobyte w ten sposób poznanie przynagla Pawła do apostołskiej pracy, do zapoznawania innych z tą Tajemnicą, która jest większa niż wszystko inne i która jest naszym zbawieniem.

Część pierwsza to omówienie nauki świętego Pawła o modlitwie — modlitwa według świętego Pawła — na podstawie pouczeń w ramach nauki o sprawach najważniejszych, jak oczekiwaniu eschatologiczne (1—2 Tes), Eucharystia (1 Kor), usprawiedliwienie (Rz), oraz licznych aluzji. Druga część to analiza tekstów modlitw zawartych w Listach Apostoła Narodów — modlitwa świętego Pawła.

W pierwszym rozdziale pierwszej części autor omawia krótkie aluzje dotyczące modlitwy (głównie wezwania). Następnie rozważa rodzaje modlitwy św. Pawła: błagalną (wstawienniczą), gdy Apostoł poleca się modlitwom adresatów swoich listów; dziękczynną, ściśle związaną z modlitwą błagalną, do której zobowiązani są wszyscy otrzymujący od Boga liczne dobrodziejstwa, a szczególnie wspólnoty chrześcijańskie; modlitwę uwielbienia, której ma towarzyszyć posłuszeństwo Bożej nauce w konkretnym życiu chrześcijańskim; modlitwę w Duchu, którego obecność pozwala nam we właściwy sposób zwracać się do Boga i godnie składać Mu dziękczynienie oraz omawia związek modlitwy z miłością bliźniego jako dwóch podstawowych elementów służby Bogu. Pierwszą część kończy rozdział mówiący o darze łaski i dziękczynieniu — Bożym powołaniu i odpowiedzi chrześcijanina, na podstawie Kol 2, 6—4, 6 oraz Ef 1, 15—23.

Na początku drugiej części zamieszczona jest tabelka przedstawiająca strukturę modlitwy Pawłowej: jej elementy zawarte w omawianych niżej dziesięciu tekstach. Kolejne fragmenty listów przedstawione są na następnych stronach w następującym porządku:

1 Tes: 1, 2—5 — pierwsze dziękczynienie; 2, 13 — drugie dziękczynienie; 3, 9—13 — suplikacja — prośba o modlitwę.

2 Tes: 1, 3—5 — dziękczynienie; 1, 11—12 — suplikacja; 2, 13—14 — nowe dziękczynienie.

1 Kor 1, 4—9 — modlitwa rozpoczynająca list, bardziej rozbudowana niż analogiczne formuły na początku innych listów, zawierająca dziękczynienie.

Fhp 1, 3—6 — dziękczynienie; 1, 9—11 — modlitwa błagalna.

2 Kor 1, 3—4 — uwielbienie Bożej pociechy; 1, 5—7 — teologia pośrednictwa; 1, 8—10 — zmartwienie Pawła i pociecha płynąca z ufności w Bożą pomoc; 1, 11 — końcowa prośba o modlitwę.

Rz 1, 8 — dziękczynienie; 1, 9 — zapewnienie o pamięci w modlitwie; 1, 10 pragnienie Pawła, by mógł przybyć do Rzymu; 1, 11—15 — motywy pragnienia Apostoła.

Kol (zakres i struktura literacka modlitwy początkowej listu): 1, 3—5 — dziękczynienie; 1, 9—11 formuła prośby; 1, 12—14 — zachęta do dziękczynienia.

Fhm 4—5 — dziękczynienie; 6 — prośba.

Każdy rozdział poświęcony jednemu listowi kończy się podsumowaniem, w którym autor zestawia wyniki analizy modlitwy Pawłowej z teologią całego omawianego listu.

Ostatni rozdział traktuje o związku modlitwy z ewangelizacją: żywy kontakt z Bogiem, jaki realizuje się przez modlitwę, umożliwia ogłoszenie Ewangelii i jest podstawą wspólnoty tych, którzy uwierzyli w Słowo i mają dawać Mu świadectwo.

W nocie końcowej autor stwierdza, że było rzeczą niemożliwą sporządzić dokładny indeks, gdyż podstawowe myśli powtarzają się prawie we wszystkich omawianych tekstach. Wykaz siedemnastu zagadnień poruszonych w pracy, stanowiących główne tematy związane z modlitwą św.

Pawła, pomaga w podsumowaniu myśli Apostoła Narodów i zwraca uwagę na istotne problemy, aktualne nie tylko w pierwotnym Kościele, lecz również w czasach współczesnych.

Praca L. Monloubou stanowi cenne opracowanie nauki św. Pawła o modlitwie; jest użyteczne nie tylko jako studium naukowe, ale również jako pomoc duszpasterska. Omówienie modlitwy Apostoła i wskazań, jakie kieruje on do założonych przez siebie gmin, pozwala także dzisiejszym wspólnotom w nowy sposób spojrzeć na ich własną modlitwę.

Rzym

O. TOMASZ MARIA DĄBEK OSB

„Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25, 40)

„Wszystko, o co w modlitwie prosicie, stanie się Wam, tylko wiercie, że otrzymacie” (Mk 11, 24)

„I życzę i modłę się o to stale, ażeby rodzina polska dawała życie żeby, była wierna świętemu prawu życia”. (Ojciec Święty Jan Paweł II)

Katolicy świeccy współpracujący z Instytutem Rodziny w Krakowie inicjują kolejną:

KRUCJATĘ MODLITWY W OBRONIE POCZĘTYCH DZIECI

I. Uczestnik Krucjaty zobowiązuje się przez okres jednego roku:

1. Odmawiać codziennie w powyższej intencji jedną z następujących (wybraną przez siebie) modlitw:

- a) dziesiątek Różańca Św.
- b) Litanie do Matki Bożej,
- c) „Pod Twoją Obronę” oraz dowolną modlitwę.

2. Uczestniczyć w dzień powszedni przynajmniej jeden raz w miesiącu we Mszy św. z przyjęciem Komunii św. ofiarowanej w intencji poczętego życia ludzkiego. Chorzy, którzy nie mogą uczestniczyć we Mszy św. winni ofiarować w tej intencji jeden dzień swego cierpienia.

II. Uczestnik Krucjaty, w miarę swych możliwości, będzie się starał:

1. Wspierać swą modlitwą ofiarami i dobrymi uczynkami (np. okresową abstynencją od alkoholu, tytoniu; pomocą samotnym matkom, rodzinom wielodzietnym, osobom starszym).
2. Podejmować w swym środowisku apostołstwo w obronie każdego poczętego dziecka.
3. Pogłębiać swą świadomość religijną (np. poprzez lekturę Pisma Św., udział w dniach skupienia, rekolekcjach zamkniętych).

III. Organizatorzy, w miarę możliwości, przekazywać będą każdemu uczestnikowi Krucjaty raz w miesiącu:

1. Intencje szczegółowe modlitwy na dany miesiąc.
2. Materiały pomocnicze do dzieła apostołstwa.

ROZPOCZĘCIE KRUCJATY w UROCZYŚCIE NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY KROLOWEJ POLSKI

3 maja 1984 r. na Jasnej Górze

Zgłoszenia uczestnictwa w Krucjacie Modlitwy prosimy kierować na adres:
Instytut Rodziny — ul. Franciszkańska 3, 31-004 Kraków